

Broedvogelinventarisatie Zwinstreek 1993

door A. P. Wieland

Bij Het Zeeuwse Landschap doorlopen veel scholieren en studenten een stage om op die manier een steentje bij te dragen aan het Zeeuwse natuurbehoud. Vaak worden daarbij natuurwetenschappelijke gegevens verzameld, die inzicht geven in de stand van zaken in de reservaten en daarmee in de effectiviteit van het gevoerde beheer. Alex Wieland volgde in het kader van de opleiding natuur-, en milieutechniek van O.C. 't Vanck te Velp (tot voor kort Middelbare Bosbouw en Cultuurtechnische School) een stageperiode bij de Stichting Het Zeeuwse Landschap. Deze stageperiode was van 15-02-1993 tot en met 02-07-1993 en viel dus precies in het broedseizoen van de vogels. Naast praktische hulp bij het dagelijks beheer besteedde hij een deel van de tijd aan een inventarisatie van de broedvogels in de Zwinstreek.

De gegevens van de broedvogelinventarisatie in de Zwinstreek worden gebruikt voor het samenstellen van een ecologische kartering van het gebied. Naast het broedvogelonderzoek zijn er onderzoeken geweest, of aan de gang naar het voorkomen van planten, dagvlinders en amfibieën in de Zwinstreek. Aan de hand van het voorkomen van bepaalde dieren of planten wordt het beheer geëvalueerd en eventueel het beheersplan bijgesteld. De geïnventariseerde gebieden in de Zwinstreek zijn: het Zwin, de Zwinweide, de Kievittepolder en een deel van de Oudelandschepolder

Het Zwin is een slufteergebied waarvan ongeveer 65 hectare op Nederlands grondgebied ligt. Er is geïnventariseerd in het schor, de strandvlakte en de aanliggende duinen.

De Zwinweide ligt achter de zeedijk van het Zwin, in de Willem Leopoldpolder. Dit gebied is 9 hectare groot en bestaat uit natte weilanden. De Zwinweide ligt in de vroegere bedding van het Zwin. De verbinding met het huidige Zwin is er nog steeds via een ondergronds kwelstroompje. De Kievittepolder is 34 hectare groot en bestaat uit jonge duinen met duinstruweel en zandige graslanden. Het duinstruweel bestaat hoofdzakelijk uit duindoorn, meidoorn, vlier, wilg en abeel. De Oudelandschepolder ten slotte bestaat uit 9 hectare natte

weilanden, een klein stukje rietland en een stuk duin.

In alle terreinen heeft Het Zeeuwse Landschap een aantal hectare in haar beheer.

Zoals u in de broedvogellijst kunt zien is de Zwinstreek zeer rijk aan verschillende soorten broedvogels. Met name het grote aantal zangvogels in de duinbosjes van de Kievittepolder en de Oudelandschepolder is bijzonder hoog. Ook het grote aantal steltlopers en meeuwen in het Zwin zijn van grote waarde.

Naast deze 47 soorten broedvogels zijn er tijdens het inven-

Een dichtgegroeide geul in het Zwin.

Mannetje kneu.

Boven zwartkopmeeuw onder kokmeeuw. In het begin van het voorjaar waren er 5 paar zwartkopmeeuwen aanwezig. Er kwam maar 1 paar tot broeden.

tariseren nog 65 verschillende vogelsoorten waargenomen o.a. rode- en zwarte wouw, ortolaan, lachstern, lepelaar, regenwulp, grauwe gors, grauwe kiekendief, kleine mantelmeeuw enz.. Dit zijn vogels die het gebied gebruiken als rustgebied of fourageergebied tijdens de vogeltrek. Op 02-05-1993 vond ik in het Zwin een kleine mantelmeeuw die op 22-07-1980 als jong geringd was in Anholt; Denemarken (afstand 798 kilometer; 4667 dagen). Ook in de naaste omgeving broeden vogels die vaak voedsel komen zoeken in de Zwinstreek, denk aan bruine kiekendief en ooievaars en grauwe ganzen uit het Belgische Zwin.

Conclusie

De Zwinstreek is een waardevol gebied voor broedvogels. In 1993 kwamen er 37 verschillende soorten tot broeden waaronder ook 6 paar eksters. Dat levert op zijn minst de nodige twijfel op of een hoge eksterstand wel zo desastreus is voor de zangvogelstand als altijd beweerd wordt. In ieder geval broeden in de Zwinstreek veel soorten die zeldzaam of kwetsbaar zijn, zoals de nachtegaal, de spinkhaanrietzanger en de roodborsttapuit. Naast veel broedvogels herbergt het gebied bijzondere trekvogels en wintervogels. Dus in alle seizoenen kun je in de Zwinstreek van de

Net uitgevlogen jonge zanglijster.

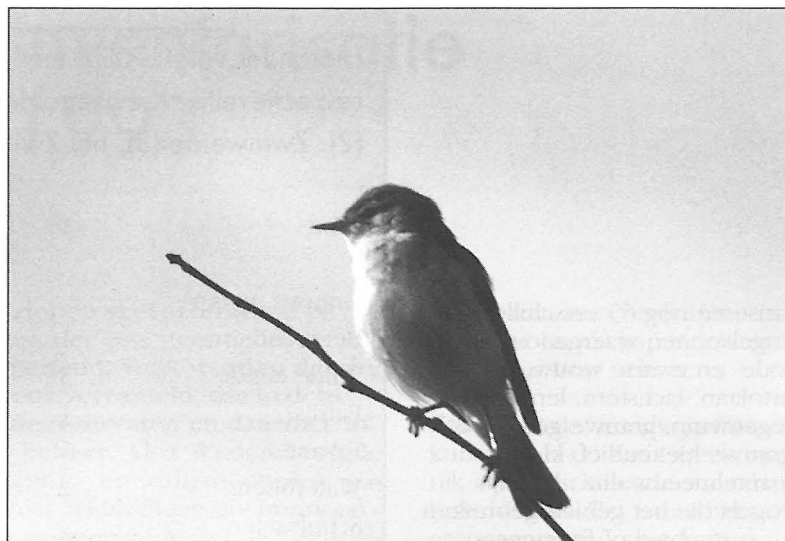

Hieronder volgt de lijst met broedvogels van respectievelijk: Kievittepolder (1), Oudelandsepolder (2), Zwinweide (3), het Zwin (4) en totaal.

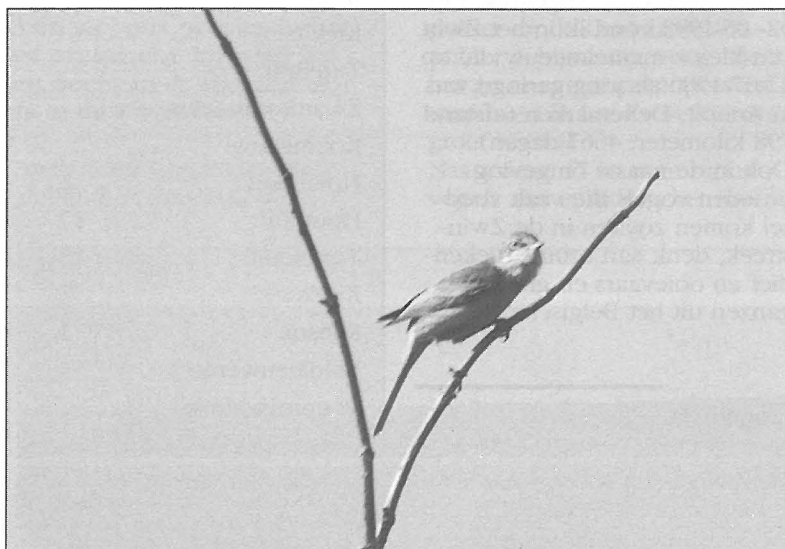
soort:	1	2	3	4	totaal
Grauwe gans:				3	3
Bergeend:	1	2	3	4	10
Wilde eend:	3	3	4	11	21
Patrijs:	1		1	1	3
Fazant:	5	2	2		9
Waterhoen:	2	1	1		4
Scholekster:		2	3	6	11
Kluut:				1	1
Kievit:		4	5		9
Tureluur:		2	2	17	21
Zwartkopmeeuw:				1	1
Kokmeeuw:				1264	1264
Holenduif	1				1
Houtduif:	17	6			23
Tortelduif:	15	3			18
Koekoek:	3	1			4
Ransuil:	1				1
Veldleeuwerik:				2	2
Boerenzwaluw:			1		1
Graspieper:		2	4	26	32
Gele kwikstaart:				1	1
Winterkoning:	15	4		1	20
Heggemus:	19	4		2	25
Roodborst:	1				1
Nachtegaal:	3	1			4
Roodborsttapuit:			1	1	2
Merel:	5	2			7
Zanglijster:	3	1			4
Sprinkhaanrietzanger:	1				1
Bosrietzanger:	3	2			5
Kleine karekiet:	1	4	1		6
Spotvogel:	5	1			6
Braamsluiper:	7	2			9
Grasmus:	25	6	1	2	34
Tuinfluit:	10	3			13
Zwartkop:	6	1			7
Tjiftjaf:	7	3			10
Fitis:	19	7			26
Grauwe vliegenvanger:	3	1			4
Pimpelmees:	1				1
Koolmees:	2	1			3
Ekster:	4	2			6
Kauw:	3				3
Groenling:	3	1			4
Putter:	1				1
Kneu:	11	3	2	3	19
Rietgors:	1	2		5	8

vogels te genieten. De waarde van het gebied kan alleen gehandhaafd worden als er voor de vogels voldoende rust heerst. Dat levert een spanningsveld op met de grote massa toeristen die in de omgeving verblijven. Daarom zijn een aantal gebieden afgesloten voor het publiek, maar vanaf wandelpaden die door en over de duinen lopen zijn de vogels makkelijk te zien. Wanneer u toch een keer het gebied in wilt, dan is dit mogelijk door met een excursie mee te gaan. In de zomermaanden worden er wekelijks enkele excursies gegeven. Ook in het bezoekerscentrum kunt u veel informatie vinden over de flora en fauna van de Zwinstreek.

Alex Wieland
Ijsbaanstraat 9
4537 PH TERNEUZEN

Fitis.

Grasmus.

Dankbetuiging aan sponsors

BALLAST NEDAM B.V.
Postbus 500, 1180 BE Amstelveen

DE FEYTER BEHEER B.V.
Mr. F.J. Haarmanweg 17, 4538 AM Terneuzen

DOW BENELUX N.V.
Postbus 48, 4538 AA Terneuzen

EETCAFE 'T HOEKJE
Westhavendijk 18, 4475 AC Wilhelminadorp

GEBR. DE POEL B.V.
Huygersluys 31, 4536 HM Terneuzen

M. KATSMAN GROOTHANDEL IN RONDHOUT
Westhavendijk 3a, 4463 AD Goes

OESTERHANDEL K.J. VAN IJSSELDIJK
Havendijk 2, 4400 AC Yerseke

PHILIPS LIGHTING B.V.
Mr. F.J. Haarmanweg 25, 4538 AN Terneuzen

RESTAURANT KATSEVEER
Katseveerweg 2, 4475 PB Wilhelminadorp

TECHNISCHE HANDELSONDERNEMING A.D. VAN GILST
's HH-kinderendijk 103, 4461 EA Goes

TOTAL RAFFINADERIJ NEDERLAND N.V.
Postbus 210, 4380 AE Vlissingen

VAN BUUREN-VAN SWAAY B.V.
Albert Plesmanweg 122, 4462 GC Goes

WONINGSTICHTING BORSELE
Mr. Dr. Meslaan 1, 4451 AJ Heinkenszand